

Revidering av värnpliktslagen och bestämmelserna om frivillig militärtjänst för kvinnor; Arbetsgruppens betänkande

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av värnpliktslagen

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås det att värnpliktslagen ändras. Det föreslås att anordnandet av uppbåd görs flexibla när syftet är att förebygga spridningen av en farlig smittsam sjukdom eller när det är nödvändigt av andra särskilda skäl. I lagen stryks dessutom skyldigheten att publicera uppbådskungörelsen på kommunens anslagstavla. Bestämmelserna om tidpunkten för inledande av beväringstjänst preciseras. Beslutsfattandet i fråga om tjänsteduglighet och framställandet av rättelseyrkande förtydligas.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022. Det föreslås att bestämmelsen om den sista möjliga tidpunkten för inledande av beväringstjänst ska tillämpas på beväringar som inleder sin beväringstjänst efter den 1 januari 2024.

De viktigaste förslagen

Det föreslås att värnpliktslagen ändras så att de ändringsbehov som covid-19-pandemin medfört och som identifierats i och med den tas in som en del av lagstiftningen. Till lagen föreslås för det första nya bestämmelser enligt vilka det är möjligt att göra undantag från tidpunkten för anordnandet av uppbåd och skyldigheten att personligen närvara vid uppbådet, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en farlig smittsam sjukdom eller av andra särskilda skäl. Enligt förslaget ska försvarsministeriet besluta om undantagsförfarandena. De föreslagna undantagsförfarandena har inga konsekvenser för anordnandet av uppbåd under normala förhållanden, utan det ska vara möjligt att tillämpa dem enbart i mycket exceptionella situationer såsom under våren 2020. Undantagsförfarandena får inte heller äventyra att syftet med uppbåden uppnås.

Dessutom föreslås det att paragrafen om återkallande av förordnande att delta i repetitionsövning kompletteras med en ny bestämmelse, enligt vilken regionalbyråerna ges möjlighet att ställa in en repetitionsövning också med syftet att förhindra spridningen av en farlig smittsam sjukdom eller av andra synnerligen vägande skäl. Bestämmelsen gör det möjligt att i större utsträckning återkalla förordnanden till repetitionsövning utan individuell prövning, till exempel under en pandemi.

Enligt den gällande lagen upphör skyldigheten att fullgöra beväringstjänst under fredstid vid utgången av det år under vilket den värnpliktige fyller 30 år. I lagen finns dock ingen entydig och allmänt tillämplig bestämmelse om när tjänstgöringen senast ska inledas. Det föreslås att det till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken beväringstjänsten ska inledas senast under det år när den värnpliktige fyller 29 år. I och med den föreslagna åldersgränsen ska beväringstjänsten i fortsättningen inledas så att alla tjänstgöringstider enligt lagen fortfarande är möjliga för den värnpliktige vid tidpunkten för inledandet av beväringstjänsten. Dessutom förenhetligas ändringen lagstiftningen med den paragraf som gäller riksdagsledamöter, medlemmar av statsrådet och ledamöter av Europaparlamentet och som redan innehåller en motsvarande bestämmelse.

Det föreslås att paragrafen om skyldigheten för en utomlands bosatt person som är medborgare i en annan stat att infinna sig till tjänstgöring och paragrafen om återkallande av beslut om befrielse från beväringstjänsten på grundval av medborgarskap i en annan stat samtidigt ändras så att åldersgränsen i dem stämmer överens med den nya allmänt tillämpliga åldersgränsen för inledande av tjänstgöring.

Dessutom föreslås det att lagen ändras så att den inverkan som programmet Utbildning 2020, som genomförs av Försvarsmakten, har på beväringstjänstens utbildningsperioder beaktas. Inom försvarsmakten pågår programmet Utbildning 2020, vars syfte är att förnya beväringstjänstens utbildning och praxis i fråga om tjänstgöringen. Målet med programmet är att utveckla de värnpliktigas utbildningsstig från uppbådspliktig till reservist, och i det ingår även ett

tekniskt reformbehov i fråga om de utbildningsperioder som anges i värnpliktslagen och förenhetligande av terminologin i enlighet med reformen. Därför föreslås det att de tidigare benämningarna på utbildningsperioderna stryks ur lagstiftningen.

I 60 § i värnpliktslagen föreskrivs det om avbrytande av tjänstgöring. Till 5 mom. föreslås ett tillägg enligt vilket kommandören för truppförbandet i samband med avbrytande av tjänstgöring också kan besluta om tjänsteduglighet. Den föreslagna ändringen syftar till att göra processen för fastställande av tjänsteduglighet enklare då beslutet istället för av regionalbyrå kan fattas av kommandören för truppförbandet redan i samband med beslutet om avbrytande av tjänstgöring.

Utöver det som nämns ovan föreslås det att förfarandet för rättelseyrkande i lagen ändras så att ett rättelseyrkande som gäller beslut om befrielse från en repetitionsövning ska behandlas av den regionalbyrå som har behandlat den värnpliktiges ansökan om befrielse. Enligt den gällande bestämmelsen behandlas beslutet om befrielse från en repetitionsövning av den regionalbyrå som bestäms enligt den värnpliktiges hemort. I och med denna ändring behandlar en regionalbyrå ett ärende i sin helhet.

Lag

om ändring av värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värnpliktslagen (1438/2007) 9 § 2 mom., 15 § 3 mom., 28 § 1 mom., 36 §, 60 § 5 mom., 75 § 1 mom., 76 § 2 mom. och 109 § 2 mom.,
av dem 60 § 5 mom. sådant det lyder i lag 510/2013 och 109 § 2 mom. sådant det lyder i lag 147/2010, samt fogas till 15 § ett nytt 4 mom., till 16 § ett nytt 5 mom. och till 33 § en ny 4 punkt, av dem 33 § sådan den lyder i lag 147/2010, som följer:

9 §

Tjänsteduglighet

Beslut om tjänstedugligheten fattas utifrån de uppgifter om den värnpliktige, om hans hälsotillstånd samt om hans fysiska och mentala prestationsförmåga som kan fås

- 1) av den värnpliktige själv,
 - 2) vid undersökning som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården,
 - 3) vid lämplighetstest,
 - 4) av en myndighet som avses i 34 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019).
-

15 §

Tidpunkten för uppådet och uppådslängden samt uppådeskungörelsen

Tidpunkten och platsen för uppådet meddelas genom en uppådeskungörelse, som ska finnas till påseende på Försvarsmaktens webbsidor minst två veckor före uppådet samt under uppådet. Vid behov kan kungörelsen framläggas till påseende också på annat sätt.

Avvikelse från den tidpunkt som avses i 1 mom. får göras genom beslut av försvarsministeriet på nationell, regional eller lokal nivå, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en farlig smittsam sjukdom eller av andra särskilda skäl.

16 §

Närvaroplikt vid uppådet

Avvikelse från den skyldighet att personligen närvara som avses i 1 mom. får göras genom beslut av försvarsministeriet på nationell, regional eller lokal nivå, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en farlig smittsam sjukdom eller av andra särskilda skäl. Beslutet får inte äventyra uppådetets syfte enligt 12 §.

28 §

Tidpunkten för inledande av beväringstjänst

Beväringstjänsten ska inledas senast under det år när den värnpliktige fyller 29 år. Den värnpliktige förordnas att inleda beväringstjänsten någon av de allmänna eller särskilda dagarna för inledande av beväringstjänst senast under det tredje kalenderåret efter uppådet.

33 §

Återkallande av förordnande till repetitionsövning

Regionalbyrån kan återkalla ett förordnande om deltagande i en repetitionsövning, om

4) det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom eller av andra synnerligen vägande skäl.

36 §

Syftet med beväringstjänsten

Under beväringstjänsten utbildas och tränas de värnpliktiga för uppgifter inom det militära försvaret, och på det sättet skapas förutsättningar för produktion av de trupphelheter som behövs i händelse av krig.

Under den inledande fasen av beväringstjänsten lärs militärpersonens grundläggande färdigheter ut, görs de behövliga lämplighets- och konditionstesten samt bedöms beväringens lämplighet för olika tjänstgöringsuppdrag inom manskapet och för ledarutbildning.

Efter den inledande fasen ges manskapet utbildning för uppgifter inom manskapet, för sådana uppgifter inom manskapet som förutsätter speciella färdigheter samt för sådana specialuppgifter inom manskapet som ställer de högsta kraven. De som valts till ledarutbildning ges utbildning för underofficers- och reservofficersuppgifter.

I slutskedet av tjänstgöringen ges beväringar som fått sådan utbildning som avses i 3 mom. utbildning för att kunna verka i den krigstida truppens uppgifter.

60 §

Avbrytande av tjänstgöring

Den värnpliktige ska höras personligen, om tjänstgöringen avbryts av en orsak som avses i 1 mom. Kommendören för truppförbandet kan samtidigt besluta om den värnpliktiges tjänsteduglighet.

75 §

Utomlands bosatt person som är medborgare i en annan stat och är skyldig att infinna sig till uppstånd och tjänstgöring

En värnpliktig är inte skyldig att infinna sig till uppstånd eller beväringstjänst, om han har medborgarskap också i en annan stat och hans boningsort under de senaste sju åren inte har varit i Finland. En värnpliktig kan dock förordnas till tjänstgöring om han flyttar till Finland före utgången av det år under vilket han fyller 29 år.

76 §

Befrielse från beväringstjänsten på grundval av medborgarskap i en annan stat

Ett beslut enligt 1 mom. kan återkallas och personen i fråga förordnas till beväringstjänst om en väsentlig förändring i förutsättningarna för befrielsen har inträffat på grund av att den värnpliktige före utgången av det år under vilket han fyller 29 år har bosatt sig i Finland.

109 §

Rättelseyrkande

Rättelseyrkandet ska framställas inom 30 dagar efter att beslutet med anvisning om rättelse har delgetts den värnpliktige. Rättelseyrkandet framställs till den regionalbyrå som bestäms enligt den värnpliktiges hemort. Ett rättelseyrkande som gäller beslut om befrielse från en repetitionsövning ska dock framställas till den regionalbyrå som har behandlat den värnpliktiges ansökan om befrielse. Rättelseyrkandet lämnas in till den myndighet som fattade beslutet. Ett rättelseyrkande som gäller uppbådsnämndens beslut lämnas dock in till regionalbyrån.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vad som i 28 § 1 mom. föreskrivs om den sista möjliga tidpunkten för inledande av beväringstjänst ska dock tillämpas endast på beväringar som inleder sin beväringstjänst efter den 1 januari 2024. Ikraftträdandet av denna lag påverkar inte beslut om inledande av tjänstgöring som har utfärdats med stöd av den lag som gäller vid ikraftträdandet.

De ärenden som är anhängiga vid regionalbyrån vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den xx 20

Statsminister

Försvarsminister

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om frivillig militärtjänst för kvinnor

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om frivillig militärtjänst för kvinnor genom vilken den gällande lagen med samma namn upphävs. Syftet med reformen är att se till att lagstiftningen om frivillig militärtjänst för kvinnor är förenlig med kraven i grundlagen och samtidigt också i övrigt är uppdaterad lagtekniskt sett. Det föreslås att de begrepp som används i lagen och åldersgränserna för tjänstgöringen samtidigt delvis ska förenhetligas med värnpliktslagen.

Det föreslås att den i lagen föreskrivna tidsfristen, inom vilken en kvinna har rätt att avbryta militärtjänsten ska förkortas från 45 till 30 dygn. Det föreslås samtidigt att det till lagen fogas mer omfattande bestämmelser om ändringsökande. Det föreslås att bestämmelserna om persedelpenning, uttagning och graviditet ska tas in i lagen från författningar på lägre nivå. Reformen har inga betydande praktiska konsekvenser för anordnandet av frivillig militärtjänst för kvinnor.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2022. Det föreslås att bestämmelsen om den sista möjliga tidpunkten för inledande av tjänstgöring ska tillämpas på kvinnor som inleder frivillig militärtjänst efter den 1 januari 2024.

De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om frivillig militärtjänst för kvinnor som ersätter den gällande lagen med samma namn. Det är fråga om en lagteknisk uppdatering av bestämmelserna om frivillig militärtjänst för kvinnor. Bestämmelserna om individens rättigheter och skyldigheter ska tas in i lag från förordnings- och föreskriftsnivå på det sätt som förutsätts i 80 § i grundlagen. Det föreslås att bestämmelserna om tidsfristen för ansökan om militärtjänst, uttagning, graviditet och persedelpenning tas in i lag.

Åldersgränsen för inledande av tjänstgöring ändras så att militärtjänsten ska inledas senast under det år när sökanden fyller 29 år. Avsikten är att en motsvarande ändring också ska ingå i det förslag till ändring av värnpliktslagen som är under beredning. Dessutom ska bestämmelserna om tjänsteduglighet göras förenliga med 9 § i värnpliktslagen. Det föreslås att 1 § i den gällande lagen ändras så att 1 § 1 mom. 3 punkten ersätts med en hänvisning till 9 § i värnpliktslagen där en värnpliktigs tjänsteduglighet definieras.

Enligt förslaget ska den tidsfrist på 45 dagar som anges i 4 § förkortas till 30 dagar. Också tidsfristen för ansökan om militärtjänst ska ändras så att den nya sista ansökningdagen är den 15 januari. Dessutom fogas till lagen bestämmelser om ändringsökande i fråga om beslut om antagning till militärtjänst. Enligt förslaget ska förfarandet för rättelseyrkande i fortsättningen tillämpas på beslut om antagning till militärtjänst. Beslut som gäller rättelseyrkande får överklagas hos centralnämnden för uppståndsärenden.

Till lagen fogas också en paragraf om kvinnors rätt att när tjänstgöringen avslutas återgå till sitt arbete i enlighet med lagen om fortbestånd av arbetsavtals- och tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet (305/2009). Dessutom tas det i fråga om behandling av personuppgifter in en hänvisning till lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) och till lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018).

Lag

om frivillig militärtjänst för kvinnor

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Antagning till frivillig militärtjänst för kvinnor

En kvinna kan på ansökan antas till sådan frivillig militärtjänst som motsvarar beväringstjänsten (militärtjänst) enligt denna lag, om hon när hon inleder tjänsten

1) är finsk medborgare,

2) är tjänsteduglig på det sätt som avses i dess 9 § värnpliktslagen (1438/2007).

Till militärtjänst kan dessutom endast väljas sökande som vid inledandet av tjänsten har fyllt 18 år. Militärtjänsten ska inledas senast under det år när sökanden fyller 29 år.

Regionalbyrån avgör ett ärende som gäller antagande till militärtjänst och förordnar personen till tjänstgöring.

2 §

Ansökan om militärtjänst

Ansökan om militärtjänst ska lämnas in till den regionalbyrå inom vars område sökanden är bosatt senast den 15 januari. Ansökan kan lämnas in tidigast det år då kvinnan fyller 18 år.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet, innehållet i en ansökan och förordnandet till tjänstgöring kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Uttagning

För sökande ordnas uttagning inom varje regionalbyrås verksamhetsområde. Regionalbyrån kallar till uttagning de sökande som på basis av ansökan uppfyller förutsättningarna för att inleda militärtjänst. De som ansöker om tjänstgöring vid specialtrupper ska dessutom delta i uttagning som ordnas av specialtrupperna.

Vid uttagningen ska rättsverkningarna av förordnande till tjänstgöring klargöras för de kvinnor som söker till militärtjänst.

Närmare bestämmelser om uttagning kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Återtagande av förordnande att inleda tjänstgöring

Om en kvinna som fått förordnande att inleda tjänstgöring anmäler att hon inte inleder militärtjänsten, ska förordnandet genast återtas. Om en kvinna som fullgör militärtjänst, inom 30 dagar efter dagen för inträde i tjänstgöringen, anmäler att hon inte fortsätter tjänstgöringen, ska hon genast hemförlovas.

Anmälan enligt 1 mom. ska göras skriftligen. Om kvinnans tjänstgöring pågår ska anmälan sändas till kommandören för truppförbandet och i annat fall till regionalbyrån.

Kommandören för truppförbandet kan under de 30 dagar som avses i 1 mom. återta förordnandet om militärtjänst på grund av skada, sjukdom eller uppenbar olämplighet eller av någon annan motsvarande orsak.

En kvinna som fullgör militärtjänst ska i god tid före utgången av den tid som avses i 1 mom. upplysas om rätten att avbryta tjänstgöringen enligt bestämmelsen i fråga och hon ska informeras om vilken hennes rättsliga ställning är om hon fortsätter tjänstgöringen.

5 §

Anordnande av militärtjänsten och förhållande till beväringstjänsten

Militärtjänsten ordnas i samband med den i värnpliktslagen föreskrivna beväringstjänsten och fullgörs på samma sätt som beväringstjänsten samt jämföras med den i alla avseenden, om inte något annat följer av 4 eller 7 §.

När en kvinna har inlett sin militärtjänst eller när hon enligt förordnandet att inleda militärtjänst har varit skyldig att inleda militärtjänst ska på henne, med de undantag som anges i 4 och 7 §, alla de bestämmelser tillämpas som gäller den som med stöd av värnpliktslagen förordnats till beväringstjänst.

Efter utgången av den tid som avses i 4 § 1 mom. jämföras en kvinna under tjänstgöringen och efter att hon har fullgjort eller blivit befriad från den till alla delar med en värnpliktig.

Närmare bestämmelser om de praktiska arrangemangen för militärtjänsten kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Utrustning och persedelpenning

I militärtjänsten används den utrustning som används i beväringstjänst. För sådan nödvändig personlig utrustning som Försvarsmakten inte står för utbetalas en särskild persedelpenning. Bestämmelser om beloppet av persedelpenning utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

7 §

Bestämmelser som gäller graviditet

En gravid kvinna kan inte väljas till frivillig militärtjänst för kvinnor.

På en kvinna som fullgör militärtjänst tillämpas, trots vad som föreskrivs i 4 och 5 §, de bestämmelser som gäller graviditet, förlossning och moderskap.

Om en kvinna som fullgör militärtjänst blir gravid avbryts tjänstgöringen för viss tid. Kommendören för truppförbandet fattar på basis av läkarutlåtande beslut om tidpunkten när avbrottet inleds. Militärtjänsten avbryts högst för den tid som kvinnan med stöd av någon annan lag har rätt till frånvaro i samband med barnets födelse och för vård av barnet.

En gravid kvinna befrias från skyldigheten att delta i repetitionsövning.

Närmare bestämmelser om hur de rättigheter som grundar sig på bestämmelserna i 2 mom. ska beaktas vid anordnandet av tjänstgöringen kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Fortbestånd av arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet

När tjänstgöringen avslutas eller avbryts eller när förordnandet att inleda tjänstgöring återtagits i enlighet med 4 § 1 mom. har kvinnan rätt att återgå till sitt arbete på det sätt som föreskrivs i lagen om fortbestånd av arbetsavtals- och tjänsteförhållandet för den som fullgör skyldighet att försvara landet (305/2009).

Vid uttagningen ska det ses till att sökandena får tillräcklig information om den lag som avses i 1 mom. Kommendören för truppförbandet eller den som denne förordnat ska underrätta den som fullgör tjänstgöring om det som föreskrivs i 5 § i ovannämnda lag innan tjänstgöringen avslutas eller avbryts.

9 §

Behandling av personuppgifter

Bestämmelser om behandling av personuppgifter med anknytning till frivillig militärtjänst för kvinnor finns i lagen om behandling av personuppgifter inom Försvarsmakten (332/2019) och i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018).

10 §

Ändringsökande

På beslut om antagning till militärtjänst enligt 1 § och på återtaganden av förordnande att inleda tjänstgöring enligt 4 § tillämpas vad som föreskrivs om rättelse i 109 § i värnpliktslagen och om besvär i rättelseärenden i 110 § i den lagen.

11 §

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (194/1995). Hänvisas det i annan lagstiftning till den lag om frivillig militärtjänst för kvinnor som upphävs genom denna lag, ska hänvisningen anses avse denna lag.

Vad som i 1 § 2 mom. föreskrivs om den sista möjliga tidpunkten för inledande av militärtjänst ska tillämpas enbart på kvinnor som inleder frivillig militärtjänst efter den 1 januari 2024. Ikraftträdandet av denna lag påverkar inte beslut om inledande av tjänstgöring som har utfärdats med stöd av den lag som gäller vid ikraftträdandet.

De ärenden som är anhängiga vid förvaltningsdomstolen vid ikraftträdandet av denna lag slutförs med iakttagande av de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.

Helsingfors den xx 20

Statsminister

Försvarsminister

Statsrådets förordning

om frivillig militärtjänst för kvinnor

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (xx/2021):

1 §

Försvarsmaktens regionalbyråer sörjer inom sina områden för de förfaranden som gäller ansökan om och uttagning till frivillig militärtjänst för kvinnor. Bestämmelser om regionalbyråernas verksamhetsområden finns i statsrådets förordning om försvarsmaktens regionalbyråer (539/2013).

2 §

Vid uttagningen görs intervjuer och test som gäller tjänstedugligheten samt läkarundersökning i syfte att fastställa sökandenas tjänsteduglighet. Vid uttagningen ges dessutom information om försvarsmakten och om innehållet i militärtjänsten samt om den rättsliga ställningen för dem som antas till tjänstgöring.

3 §

Regionalbyrån ska bevisligen sända dem som antagits till militärtjänst ett förordnande att inleda tjänstgöring. I förordnandet ska det anges när och vid vilket truppförband personen i fråga ska infinna sig för tjänstgöring.

4 §

Denna förordning träder i kraft den x x 20 .

Helsingfors den 20

...minister Förnamn Efternamn

Titel Förnamn Efternamn

Försvarsministeriets förordning

om persedelpenning

I enlighet med försvarsministeriets beslut föreskrivs med stöd av 6 § i lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor (xx/2021):

1 §

En kvinna som fullgör frivillig militärtjänst för kvinnor betalas 0,50 euro i persedelpenning för varje helt kalenderdygn som ska räknas som tjänstgöringstid.

Denna förordning träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den xx 20

...minister Förnamn Efternamn

Titel Förnamn Efternamn